

19. 3. 2003

ID: 21512

Sousedská práva

Samotné rozhodnutí správního orgánu, kterým není povoleno pokácení stromu, jehož jehličí padá na sousední pozemek, nemůže znamenat, že opadávání jehličí z takového stromu na sousední pozemek není obtěžováním nad míru přiměřenou poměrům ve smyslu § 127 odst. 1 ObčZ.

Samotné rozhodnutí správního orgánu, kterým není povoleno pokácení stromu, jehož jehličí padá na sousední pozemek, nemůže znamenat, že opadávání jehličí z takového stromu na sousední pozemek není obtěžováním nad míru přiměřenou poměrům ve smyslu § 127 odst. 1 ObčZ.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 22 Cdo 2108/2000, ze dne 3.10.2002)

Nejvyšší soud ČR rozhodl ve věci žalobce M. H., zastoupeného advokátem, proti žalované M. K., zastoupené obecnou zmocněnkyní, o stanovení povinnosti provést opatření vedoucí k zamezení spadávání jehličí na sousední pozemek, vedené u Okresního soudu v Liberci pod sp. zn. 18 C 4/98, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci ze dne 17. dubna 2000, č. j. 30 Co 59/2000-52, tak, že rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci ze dne 17. dubna 2000, č. j. 30 Co 59/2000-52, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Okresní soud v Liberci rozsudkem ze 2. 11. 1999, č. j. 18 C 4/98-29, uložil žalované povinnost „provést opatření vedoucí k zamezení spadávání jehličí na zahradu a objekt žalobce č. parc. 320 a č. 321, patřící k domu č. 180 v L., Ch. ulice“, a rozhodl o nákladech řízení.

Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že žalobce je vlastníkem domu čp. 180 se zastavěnou plochou č. 320 a zahradou parc. č. 321 v kat. území H. H., obec L. Žalovaná je vlastnící sousedních nemovitostí, a to domu čp. 199 se zastavěnou plochou parc. č. 319. Na posledně jmenovaném pozemku roste ve vzdálenosti od hranice tohoto pozemku s pozemkem žalobce parc. č. 320 borovice černá, jejíž obvod ve výšce 130 cm činí 173 cm. Pokácení tohoto stromu, o jehož povolení žádala žalovaná právě z důvodu spadu jehličí na sousední pozemky žalobce, nebylo rozhodnutím Magistrátu města L. - odboru životního prostředí z 24. 5. 1999 povoleno, s odůvodněním, že jde o zdravý strom, který plní svoji biologicko-estetickou funkci. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že spad jehličí by bylo možné považovat za protiprávní zásah do vlastnického práva žalobce jen za předpokladu, že by tím docházelo ve smyslu § 127 odst. 1 ObčZ k jeho obtěžování nad míru přiměřenou poměrům nebo by tím byl vážně ohrožen výkon jeho práv. Dovodil, že obtěžování nad míru přiměřenou poměrům je dáno objektivními okolnostmi, ale nelze vyloučit, aby se přihlédlo i okolnostem tkvících v osobě vlastníka, který se domáhá ochrany. Podle ohledání na místě samém padání jehličí vyvolává nutnost opakovaného shrabávání jehličí, zejména v podzimních měsících, s cílem řádného využití pozemku i ochraně půdy před nežádoucí kyselostí. Je nezbytné odstraňovat i jehličí ze střechy garáže a okapů domu i garáže žalobce, aby nedocházelo k zatékání a jejich vlhnutí. Přestože tyto následky lze

charakterizovat jako běžné, vzhledem ke konkrétní osobě žalobce a jeho manželky, kteří jsou starobní důchodci a přesáhli věkovou hranici 80 let, jde o „nepřiměřenou imisi“, přičemž bude na žalované, jakým způsobem, jaké konkrétní opatření zvolí, aby uloženou povinnost mohla splnit.

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci jako soud odvolací rozsudkem ze 17. 4. 2000, č. j. 30 Co 52/2000-59, změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobu zamítl. Dospěl k závěru, že opadáváním jehličí z borovice žalované není žalobce jako vlastník sousedních pozemků ve smyslu § 127 odst. 1 ObčZ obtěžován nad míru přiměřenou poměrům. To je dáno tím, že uvedený strom je v dobrém zdravotním stavu, plní svoji biologicko-estetickou funkci a spád jehličí je způsoben přirozenou obnovou asimilačního aparátu. Žalovaná vyvinula dostatečnou snahu o smírné řešení, když požádala o povolení k pokácení stromu, což jí právě vzhledem k uvedeným zjištěním nebylo správním orgánem povoleno.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání. Namítá, že předmětná borovice není ojediněle rostoucím stromem, jehož biologická funkce by výrazně převyšovala stromy ostatní, když nedaleko bydliště účastníků je souvislý lesní porost. Jak je známo, že „správní orgány jsou ovládány osobami s výrazným ochranářským cítěním, neberou v úvahu zájmy veřejné, natož soukromé.“ Argumentem pro zamítnutí žaloby tedy nemůže být to, že správní orgán nepovolil pokácení borovice. Toho se žalobce ostatně žalobou ani nedomáhá. Spád jehličí je enormní, ničí porost na zahradě, zanáší okapy a poškozuje střešní krytinu. Jde o jehličnan zvláštního druhu a vzorek jehličí proto žalobce s dovoláním předkládá. Podle žalobce je spadem jehličí obtěžován nad míru přiměřenou poměrům. Žalobce navrhl, aby rozsudek odvolacího soudu byl zrušen a věc byla tomuto soudu vrácena k dalšímu řízení.

Žalovaná se k dovolání nevyjádřila.

Nejvyšší soud provedl podle části dvanácté, hlavy deset, bodu 17 zákona č. [30/2000](#) Sb. řízení o dovolání podle procesních předpisů platných k 31. 12. 2000, tj. podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád ve znění novely provedené zákonem č. [30/2000](#) Sb. (dále jen „OSŘ“).

Dovolací soud po zjištění, že přípustné dovolání bylo podáno včas řádně zastoupeným účastníkem řízení a že v řízení nedošlo k vadám vyjmenovaným v § 237 odst. 1 OSŘ k ani jiným vadám, které by měly za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, přezkoumal rozsudek odvolacího soudu podle dovolatelem uplatněného dovolacího důvodu podle § 241 odst. 1 písm. d) OSŘ.

Soudy posuzovaly uplatněný nárok podle § 127 odst. 1 ObčZ, podle kterého vlastník věci se musí zdržet všeho, čím by nad míru přiměřenou poměrům obtěžoval jiného nebo čím by vážně ohrozil výkon jeho práv. Dále zákon příkladmo uvádí činnosti, které obtěžování nad míru přiměřenou poměrům nebo vážné ohrožení mohou vyvolat.

Uvedené ustanovení obsahuje úpravu tzv. imisí, jimiž se zpravidla rozumí pronikání účinků činnosti, konané na jedné nemovitosti, na nemovitost druhou (viz R 3/1985 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Vlastník neužívá cizí pozemek, ale účinek jeho činnosti se projevuje na sousedním pozemku.

Ustanovení § 127 odst. věta první ObčZ je třeba chápat jako doplnění obsahu vlastnictví, vymezeného v § 123 ObčZ, o výslovnou úpravu povinností vlastníka (srov. R 3/1988 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Do pravomoci soudů (§ 7 odst. 1 OSŘ) náleží, aby o těchto povinnostech vlastníka rozhodovaly, nebo-li soudu přísluší, aby zkoumal, zda účinky činnosti vlastníka věci, resp. věci samotné, naplňují skutkovou podstatu obtěžování nad mírou přiměřenou poměrům nebo vážného ohrožení práv ve smyslu § 127 odst. 1 ObčZ. Podle § 90 odst. 4 zákona č. [114/1992 Sb.](#), o ochraně krajiny a přírody (dále jen „ZOPK“) jsou uvedený zákon a předpisy vydané k jeho provedení zvláštními předpisy ve vztahu k předpisům o lesích vodách, územním plánování a stavebním řádu, o ochraně nerostného bohatství, ochraně zemědělského půdního fondu, myslivosti a rybářství. Pak ovšem jen samotné rozhodnutí správního orgánu vydané podle § 8 odst. 1 ZOPK, kterým nebylo vlastníku povoleno pokácení stromu, jehož jehličí padá na sousední pozemek, nemůže znamenat, že opadávání jehličí z takového stromu na sousední pozemek není obtěžováním nad míru přiměřenou poměrům ve smyslu § 127 odst. 1 ObčZ. Pro takový závěr svědčí i to, že účastníkem uvedeného správního řízení není subjekt, který se ochrany vůči vlastníku věci – stromu, resp. splnění povinnosti vlastníka stromu, stanovené v § 127 odst. 1 ObčZ, dovolává.

Pokud odvolací soud vycházel při úvaze o tom, zda padání jehličí z borovice, náležející žalované, není obtěžováním nad míru přeměřenou poměrům ve smyslu § 127 ObčZ, jen z významu borovice, jak vyplývá z rozhodnutí správního orgánu, a nehodnotil vůbec, jak se padání jehličí projevuje na nemovitostech žalobce, jde o nesprávné právní posouzení věci, které mělo za následek k nesprávné rozhodnutí ve věci. Kromě toho § 127 odst. 1 ObčZ ukládá vlastníku věci nejen aby se zdržel všeho, čím nejen obtěžuje jiného nad míru přiměřenou poměrům, ale také vážně ohrožuje výkon jeho práv. Naplněním této druhé skutkové podstaty se odvolací soud nezabýval, i když žalobce tvrdil, že nadměrné padání jehličí omezuje funkčnost okapů garáže a domu, čímž je ohrožuje zavlháním.

Je však třeba dodat, že R 3/1988 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek uvádí: „Povinnost něco konat lze uložit v rámci ochrany poskytované podle ustanovení § 417 odst. ObčZ. Není vyloučeno uložit vlastníkovu např. také odstranění věci, lze-li to považovat za opatření vhodné a přiměřené k odvrácení hrozící vážné škody. Jestliže ohrožený vlastník uvede v návrhu na zahájení řízení skutkový stav tak, že to bude odůvodňovat jak žádost o zdržení se konkrétního zásahu, tak žádost o vhodné opatření k odvrácení škody, bude možné oba návrhy kumulovat (§ 130a odst. 1 - dnes § 127 odst. 1 ObčZ a § 417 odst. 2 ObčZ.)“. V dané věci však se žalobce domáhal, aby žalovanému byla uložena povinnost něco konat, nikoliv povinnost zdržet se určitého rušení, přičemž negatorní žalobě z imisí odpovídá jen žaloba na uložení povinnosti zdržet se určitého rušení. Nejvyšší soud již vyslovil, že domáhá-li se žalobce, aby soud žalovanému uložil povinnost provést určité opatření (nikoliv zdržet se určitého rušení), neboť žalobci hrozí závažná škoda, jde o žalobu podle § 417 odst. 2 ObčZ, nikoliv o vlastnickou žalobu podle § 126 odst. 1 ObčZ“ (C 383 Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, vydávaného nakladatelstvím C. H. Beck). Přitom již v žalobě bylo uvedeno, že v důsledku padání jehličí dochází k poškozování omítky na domě žalobce. Bylo proto namístě v první řadě ujasnit si právní povahu uplatněného nároku.

Dovolání je tedy z hlediska dovolacího důvodu podle § 241 odst. 3 písm. d) OSŘ opodstatněné a rozsudek odvolacího soudu byl proto podle § 243d odst. 1 a 2 OSŘ zrušen a věc byla tomuto soudu vrácena k dalšímu řízení.

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)